

2. Іщук С. Концептуальні засади формування та розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств / С. Іщук // Регіональна економіка. – 2005. – № 7.
3. Плешка А. Р. Фактори, що впливають на розвиток виробничого потенціалу / А. Р. Плешка // Наук. пр. нац. ун-ту харч. технологій. – 2011. – № 37/38.
4. Економічне управління підприємством: навч. посіб. / А. М. Колосов, О. В. Коваленко, С. К. Кучеренко, В. Г. Бикова; за заг. ред. А. М. Колосова. – Старобільськ: Вид-во держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2015. – 352 с.
5. Бикова В. Г. Концепція циклічності в управлінні потенціалом підприємства / В. Г. Бикова // Сучасні трансформації організаційно-економічного механізму менеджменту та логістики суб'єктів підприємництва в системі економічної безпеки України: колект. моногр. / за заг. ред. Т. В. Гринько. – Дніпро: Видавець Біла К. О., 2017. – 487 с. [С. 101-111].

Шевченко А. В., к. е. н. Водолазська О. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Впродовж останніх років в Україні спостерігається розвиток сектору малого бізнесу та зростання його питомої ваги у сфері національного господарства. Як зазначає більшість економістів, саме малий та частково середній бізнес можна вважати головним резервом створення нових робочих місць і подолання безробіття [1]. Ця тема є сьогодні актуальною, адже процеси, які супроводжують становлення підприємництва в умовах нерозвиненого ринку ще недостатньо досліджені й висвітлені в економічній літературі.

У сучасних умовах ведення бізнесу складні структури великих підприємств здебільшого поступаються гнучким та динамічним представникам малого та середнього підприємництва, які миттєво реагують на зміну кон'юнктури ринку. Однак малі та середні підприємства відстають від більших за розмірами підприємств за абсолютними показниками, наприклад, вартістю активів, обсягом реалізованої продукції, чистим прибутком, тому доцільно проводити порівняльний аналіз тенденцій їх розвитку за темповими показниками з метою визначення рівня їх ділової активності.

Взагалі процес становлення секторів малого та середнього підприємництва в Україні є досить тривалим. Для даного процесу характерною є певна етапність розвитку, що відповідає економічному стану країни та існуючим проблемам на макро- та мікрорівнях.

Оцінювання фінансових результатів малих підприємств та операційної рентабельності за 2010-2017 рр., показало різнонаправлені тенденції зміни цих

показників. До позитивної тенденції слід віднести постійне зростання частки прибуткових малих підприємств, проте, з іншого боку, – рівень рентабельності операційної діяльності малих підприємств у порівнянні з середніми та великими є найнижчим, а у 2014 та 2015 роках зафіксовано збитковість операційної діяльності [3]. Що ж стосується показника ефективності всієї діяльності підприємств малого бізнесу, то тут за 2010–2017 роки спостерігаємо значний рівень збитковості.

В українських реаліях малий бізнес продовжує розглядатися органами влади лише як одне з джерел фіскального наповнення бюджету. Але такий підхід є помилковим, бо основна роль малого підприємництва в економіці держави – це вирішення проблем зайнятості населення, в тому числі за рахунок самозайнятості підприємців, створення нових робочих місць. У країнах з розвинутою ринковою економікою на малий бізнес припадає до 50% всіх зайнятих та до 70–80% нових робочих місць [2]. Це дозволяє вирішувати такі задачі: по-перше, оперативне та гнучке реагування на кон'юнктурні зміни ринку; по-друге, розвиток конкуренції через обмеження монополій та стимулювання виробництва товарів та послуг саме з тими характеристиками, яких потребує безпосередньо споживач; по-третє, прискорення темпів економічного зростання завдяки реалізації новітніх науково-технічних і комерційних ідей. Так, на сектор малого бізнесу у США припадає близько 50% науково-технічних розробок [2]; по-четверте, створення умов для формування середнього класу, що послаблює соціальну диференціацію та зменшує соціальну напругу у суспільстві, а також сприяє демократизації ринкових відносин.

Не зважаючи на позитивну динаміку розвитку малого підприємництва в Україні, даний сектор ще містить певні проблеми, що заважають його повноцінному розвитку. Однією з найважливіших проблем діяльності суб'єктів малого бізнесу є можливість залучення додаткових джерел фінансування для подальшого розвитку.

Розглянемо основні чинники, що стоять на перешкоді розвитку сектору малого бізнесу в Україні. Передусім до них відносять: надмірні податкові зобов'язання; недостатність стартових матеріально-технічних ресурсів; низький рівень продуктивності праці; недостатність досвіду та знань у підприємців-початківців; низький рівень розвитку інфраструктури, що необхідна для підтримки становлення та подальшого стабільного функціонування малого підприємництва; обмежений доступ суб'єктів малого підприємництва до інформаційних ресурсів щодо потенційних партнерів і конкурентів тощо.

Практика показує, що для більшості вітчизняних підприємств малого бізнесу основним джерелом фінансування діяльності продовжують залишатися

власні кошти [1]. Однак для повноцінного розвитку та розширення діяльності цих коштів недостатньо, через що необхідне значне за обсягами додаткове залучення коштів.

Державна політика підтримки розвитку малого підприємництва в Україні повинна розглядатися та реалізовуватися урядом як комплекс взаємоузгоджених заходів у різних сферах, а саме: правовій, адміністративній, регуляторній, макроекономічній та інституційній політиках. Якщо вирішувати дане завдання лише за рахунок часткових заходів, то це призведе до деформування структури малого і середнього підприємництва в Україні. Така спроба у довгостроковій перспективі приречена на невдачу.

Отже, мале підприємництво відіграє важливу роль в сучасній економіці, бо є невід'ємною частиною соціально-економічної системи, яка забезпечує стабільність ринкових відносин, високу конкурентоспроможність та ефективність виробництва шляхом глибокої спеціалізації та кооперації. Проте його нормальний розвиток стає можливим лише за наявності виваженої системи державно-правових заходів та засобів регулювання й підтримки, головними серед яких є такі: фінансово-кредитна підтримка; сприятлива податкова політика; створення політики структурних перетворень з метою гармонізації української економічної практики зі стандартами країн-членів ЄС; оптимізація механізму та прискорення процесів інтеграції України у світові структури.

Список використаних джерел:

1. Заїкіна О. О. Проблеми розвитку малого бізнесу на сучасному етапі трансформаційної економіки [Електронний ресурс] / О. О. Заїкіна. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>
2. Лозінська Ж. П. Зарубіжний досвід фінансово-кредитного забезпечення розвитку малого підприємництва / Ж. П. Лозінська // Економіка і управління. – 2017. – №3. – С.45–52.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Д. е. н. Шерстенников Ю. В., Тараканова Ж. І.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Для успішного розвитку малого бізнесу потрібна оптимальна комбінація різних способів фінансування малих підприємств: самофінансування, державних інвестицій, банківського кредитування й часток (зовнішніх) інвестицій. На